

הרמב"ם (נ"ח)
ו' חז"ל ה' תנ"ך

אשתו. תני' (אל יספר אדם עם אשה בשוק ו)אפילו היא אשתו ואפילו היא בתו ואפילו היא אחותו לפי שאין הכל בקיאין בקרובותיו. ואל יכנס באחרונה לבית הגדרש [משום] דקרו ליה פושע. ואל יסב במסיבה של עמו הארץ (דאתי) [מ"ט ואפילו היא אשתו. שאין הכל ממירין נס ומשד'ין לומר: דקרי ליה פושע. מתעלל:

עין איה

המפשעה². והוראת הדבר היא, שצד הרצון לפעולה בלתי הוגנת ברוב מונחת בתאוה או בתועלת, באה מצד סכלות או תגבורת היצר, והם מכונים בחטא ועון. אמנם יש ג"כ יצר, לראות את עצמו יוצא מהסדר המוכרח מצד הצדק והיושר שהוא אמתת דרכי השם ית' בתורתו הקדושה, ובעי למטעם טעמא דאיסורא, ולראות את עצמו יוצא מן השורה המקפת את הכלל, וזה נקרא פושע. והאדם הישר והחכם ראוי לו שישכיל איך תיקון העולם כולו תלוי רק באהבת הסיודור המתוקן, שהוא יסוד התורה הקדושה שהיא הסדר האלהי³, ואהבת חברות החכמים היא מדרכת ביותר אל הסיודור המתוקן. כי אע"פ שלפעמים יוכל האדם בבידוד לעיין בדברים יותר נשגבים מכחבורה, אבל תועלת הסיודור ותיקון ההדרכה יוצא לעולם מתוך חברות השלמים. ע"כ ראוי לחכם לזרז ולהקדים לבא לחבורה, ולא יכנס באחרונה.

נח. ואל יסב במסיבה של ע"ה, דאתי לאמשוכי בתרייהו. כלפי מה שהזכיר תחילה שלא יכנס באחרונה לביהמ"ד, אע"פ שיוכל היות שההתבודדות תהי' לו לשלימות יותר מוכשרת בעיוניו הרמים הפרטיים, מ"מ ראוי לוותר על יתרונו הפרטי ולהיות נלוה אל קיבוץ החכמים. אבל צריך שישכיל כי חשבון זה של ויתור איזה חלק משלימותו בשביל תועלת הקיבוץ, איננו ראוי כ"א בהיותו מתחבר אצל חכמים ויראי ד'. אבל לא ישתמש בזה ג"כ להיות מסב במסיבה של ע"ה, בחשבו שאם גם ירד מעט משלימותו ע"י הסבתו עמו, מ"מ יועיל הוא להעלותם ולהשלימם. כי אין הדבר כן כ"א הוא אתי לאמשוכי בתרייהו, לא הוא יועיל להם להעלותם כ"א הם יועילו להתו¹ להורידו ממעלתו, ותחת שהחסרון הנמשך מהתאחרו לביהמ"ד, אינו מוחלט כ"א אצל שמא בעלמא, דקרו ל' פושע, משום דלפעמים בפנים הדבר אינו כ"א תוספת שלימות לו,

נו. תניא נמי הכי, אל יספר אדם עם אשה בשוק ואפילו היא אשתו ואפילו היא בתו ואפילו היא אחותו, לפי שאין הכל בקיאין בקרובותיו. צד החשד נעוץ ג"כ לפי דרכי הקירוב וההתייחסות בעת הדיבור שמכלי כונה היא מוטבעת בכל אחת לפי ענינה. באשתו באופן יותר מתייחס, ובבתו פחות, ופחות ממנה באחותו. אמנם הלא אין הכל בקיאין בקרובותיו, והחשד אינו פעולה נוגעת לעצם הנחשד כ"א הוא פועל להרבות התמוטטות מוסרית בעולם. גם יובן עוד, שאם יחש הקירוב עושה עכ"פ איזה רושם של חלישות הצניעות והתמעטות הברושה, אבל באמת ראוי להבחין בין קירוב שבא מרגש נקי וטהור, לקירוב מעורב בנטיה של חלישות מוסר, והיחש שאדם מתייחס אל שארי בשרו אמנם נקי הוא ומיוחס אל הצדק והמוסר הראוי באופן הגון, אבל אין הכל בקיאין בקרובותיו, ג"כ ברגש ההתקרבות והיחש, והדמיון פועל ג"כ ליחש אל זה ערוב נטי' מצד היחש הבהמי האורב לאדם, ועם זה מוליד הוא רושם של נטיה מדרך הטוב לרואים. ע"כ יפה היא מדת הצניעות והכרושה, שהיא נחלת ד' לישראל עם סגולתו, וכאמור¹ "בעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" ואמרו חכמינו ז"ל²: זו הברושה.

נו. ואל יכנס באחרונה לביהמ"ד דקרו ל' פושע. אם מי שאינו עסוק תמיד בתורה יתאחר תמיד לבא לביהמ"ד יתלו שהי' טרוד בעסקיו, אבל הת"ח, שברוב, תורתו היא אומנתו וחזקה שגם בביתו עסק בתורה, א"כ אין טעם למה התאחר לבא, אא"כ יאמר עליו שאינו חושש למעלת הקיבוץ של חכמים ויראי ד', א"כ הוא פושע, שמכונה בזה כל חוטא בלא תועלת של הנאה. והוא מחובר ג"כ אל הוראת פסיעה בסמ"ך, שמורה עושה פסיעה לצאת מהחבורה¹. ושלימות גדולה היא לאדם שיכיר ערך החבורה והקיבוץ, בין לתועלת עצמו בין לתועלת כלל עם ד'. ומצינו ג"כ הוראת פסיעה בשי"ן "עד

אבל במסיבת ע"ה יוכל להיות נפגם בהמשכתו אחריהם כאמת.